

Intervija ar jaunajiem zemniekiem Raiti un Arti Stuburiem

Turpinot ideju vairāk sarunāties ar mūsu novada iedzīvotājiem un šīs sarunas atspoguļot rakstiski. Piedāvāju nedaudz ieskatīties divu *jaunu, glaunu i spraunu* puīšu dzīvēs, ikdienā, pārdomās. Kas ir šie jaunieši? Čaklie, dzīvespriecīgie un viesmīlīgie Borkovas puses saimnieki, brāļi – Artis un Raitis Stuburi.

Artis un Raitis abi ir dzimuši Preiļos, auguši dzimtajā Vārkavā, pirmās zināšanas smēlušies vietējā Vārkavas pamatskolā, pēc tam mācības turpinājuši Preiļu Valsts ģimnāzijā. Abi studējuši Latvijas Lauksaimniecības Universitātē (LLU) un šobrīd savā dzimtajā pusē, katrs vada savu zemnieku saimniecību.

Arti, kā tu no Jelgavas nokļuvi atpakaļ Vārkavas novadā?

Artis: Studēju Jelgavā (LLU) Lauku inženiera fakultātē — programmā būvinženieris. Studēju 3 gadus, tad vecāku saimniecība paplašinājās un mani sāka vairāk interesēt lauksaimniecība un tāpēc arī, nepabeidzis studijas, atgriezos mājās. Tad parādījās iespēja mācīties par lauksaimnieku Viduslatgales profesionālajā vidusskolā un tā es iestājos neklātienas grupā, mācījos 2 gadus un skolu pabeidzu. Sāku pamazām piedalīties projektos, 2015. gadā nodibināju savu saimniecību SIA „SilaRūķi”, kas nodarbojas ar graudkopību. Audzējam auzas, rudzus, vasaras miežus, ziemas un vasaras kviešus un šogad bija iesēti arī zirņi un griķi. Esam bioloģiskā saimniecība.

Dosim vārdu Raitim.

Raitis: Šogad es absolvēju LLU, Lauksaimniecības fakultāti un atgriezos. Es jau sen zināju, ka atgriezīšos mājās, jebkurā gadījumā, jo gribas palīdzēt vecākiem un brālim. Pagājušajā gadā arī es uzrakstīju projektu, jauno lauksaimnieku programmā un pārņēmu tēva zemnieku saimniecību „Mežlejas”. Mēs arī esam bioloģiskā saimniecība, nodarbojamies ar piena lopkopību — audzējam slaucamās govīs un jaunlopus.

Jums abiem bija plāns pēc studijām atgriezties uz Vārkavas novadu vai vienkārši tā notika?

Raitis: Jā, protams vecāki nebija īpaši priecīgi, ka mēs izvēlējamies šo ceļu, viņi domāja, labāk, lai ejam dzīvot pilsētā, laukos ir grūti un tā... Bet laikam ejot sapratu, ka gribas uz mājām, gribas pašam te kaut ko darīt.

Artis: Agrāk nodarbojamies ar cūkkopību, audzējām sivēnus. Bija ap ādām 20 sivēnmātēm audzējām arī nobarojamās cūkas un tad sākās tā krīze, cūkas likvidējām un pārgājām uz piena lopkopību. Studiju laikā zināju, ka te ir saimniecība un varēšu palīdzēt, kaut kā vilka uz mājām. Biju paņēmis akadēmisko gadu, un tad vairs studijas neatsāku. Ja man tagad vajadzētu mācīties, būtu ļoti grūti, jo galvā visu laiku būtu domas, ka ir jāstrādā, jāsej, jāpļauj.

Raitis: Tāpat kā man bija studiju laikā Jelgavā, rakstu bakalaura darbu, un zinu ka mājās pilnā sparā rit sēja, bet man ir jāatrodas skolā un jāraksta noslēguma darbs. Tik grūti ir nosēdēt pilsētā, ja zini, ka mājās viss notiek un, ka citi nevar paspēt visu izdarīt. Cik labi, ka skola ir pabeigta, un iegūtās zināšanas, kas tiek papildinātasursos un semināros.

Vai universitātē apgūtais šobrīd darbā noder?

Raitis: Studējot ļoti daudz var gūt ne tikai no lekcijām un praktiskajiem darbiem, bet arī no kursa biedriem. Bieži vien, visi kopā pārrunājam, kādas saimniecības kuram ir, kā tiek strādāts u.c. Studiju laikā, protams, uzzināju daudz jaunas informācijas. Mums tika rīkoti arī braucieni uz citām saimniecībām, kur varēja praktiski redzēt, kā tiek strādāts citur.

Es zinu cilvēkus, kas ir pārcēlušies no pilsētas uz laukiem un viņi nezina kā iestādīt kartupeļu vagu. Jums jau ir vieglāk, jo no bērnības jau esat lauku darbus apguvuši.

Artis: Jā, jau no bērna kājas piedalījāties lauku darbos, cik nu tajā laika bija spēka un gribēšanas. Laikam ejot, tika ielikti pamati traktortehnikas vadīšanā, uzbūvē un citos lauku darbos.

Raitis: Arī Jelgavā daudzi studiju biedri bija ieradušies mācīties no pilsētām, kuriem lauku dzīve tiešām bija sveša. Pabeidzot studijas Lauksaimniecības fakultātē, viņi ir ieguvuši perspektīvas darba vietas vai arī pārcēlušies uz laukiem un dibinājuši savas saimniecības. Cepuri nost! Ir cilvēki, kuriem ir ķēriens un kuriem nav. Tā jau ir, ka mēs līdzī visur gājām un traktoros braucām. Brālis – kā jau vecāks, man daudz ko iemācīja, kā arī tēva un vectēva padoms lieki noderēja.

Jums ir liela ģimene.

Raitis: Jā, mūsu ģimenē ir tētis Gunārs un mamma Zinaīda un māsa Guna. Rokas stiepiena attālumā mitinās mūsu vecvecāki Pēteris un Anastasija.

Artis: Māsa šobrīd studē LLU, Ekonomikas fakultātē.

Viņa arī plāno atgriezties novadā?

Artis: Laiks rādīs, un slikti jau nebūtu!

Raitis. Nu kur tad bez māsiņas.... Ja būs iespēja te strādāt un iegūta izglītība, vienmēr gaidīta dzimtajās mājās.

Dzirdēju, ka abi esat mednieki?

Raitis: Jā, vakar bijām medības. Pirmā diena sanāca tāda "tukša", dzīvnieku bija ļoti daudz, bet šajā reizē dzīvnieks bija viltīgāks un gudrāks nekā mēs... Nekas, laika vēl ir diezgan, paspēsim.

Medības ir jūsu hobijs?

Raitis: Jā, tas mums ir sirds hobijs. Mēs esam mednieki ceturtajā paaudzē — vecvectēvs, vectēvs, tēvs un mēs. Sākumā medībās piedalījāmies kā dzinēji, laikam ejot esam kļuvuši par pilntiesīgiem medniekiem.

Artis: 2012. gadā Preiļos notika mednieku kursi, kuros tikām iepazīstināti ar medību teoriju, praktisko šaušanu, lai pilnvērtīgi vārētu nokārtot mednieka eksāmenu.

Raitis: Kā pienāk dzinējmedību sezona tā - sestdienās, svētdienās darbus noliekam pie malas un dodamies mežā. Esam mednieku kolektīva "Vārkava" biedri. Ja turpinām par hobijiem, agrāk gan es, gan Artis spēlējām futbolu Preiļos sporta klubā „Cerība”. Ieguvām dažādus kausus un medaļas.

Kā tas ir vadīt zemnieku saimniecību?

Raitis: Nekas nenākas viegli, vienmēr atrodas grūtāki brīži, bet cenšamies vienmēr ar visu tik galā.

Artis: Labi, ka mēs ar Raiti esam divatā. Varam divatā plānot vienas un otras saimniecības darbus. Nav jau tik traki!

Kā jūs spējat vienoties par dažādiem lēmumiem?

Raitis: Protams, kādreiz arī pablaustāmies. Dažreiz mūsu diskusijas pie kaimiņiem var dzirdēt, bet tas ir tikai labi. Izstrīdamies, bet pēc tam vienalga nonākam kopīga secinājuma un izdarām visu kopā.

Kā šobrīd izskatās lauksaimniecības joma Latvijā?

Raitis: Grūti spriest, bieži vien ir tā, ka runas nesakrīt ar notikumiem. Dažbrīd uznāk bailes kaut ko iesākt, jo nevar zināt, kas sagaida nākotnē. Šobrīd situācija lauksaimniecībā, līdzīgi kā citur, arī ir nestabila. Piemēram, gribas uzcelt jaunu novietni, bet nav drošības sajūta ka, piemēram, piena vai graudu cena turēsies esošajā līmenī. Ar pašu līdzekļiem to ir grūti izdarīt, tāpēc ir jādodas pēc palīdzības uz kādu no kredītiestādēm, bet bankas mūsdienās ir ļoti piesardzīgas.

Jūs aktīvi piedalāties arī projektu konkursos?

Raitis: Jā, izmantojam iespējas, un jau esam realizējuši projektus, kas saistīti ar jaunas, gan lietotas tehnikas iegādi. Agrāk, kad tēvam bija saimniecība, viņi bija startējuši uz naturālo saimniecību un modernizācijas projektiem — tika iegādāta tehnika. Es, kad pārņēmu tēva saimniecību, tad es uzrakstīju jauno zemnieku projektu iegādājoties tehniku, tāpat arī Artis. Pateicoties Eiropas fondiem, zemniekiem ir lielākas iespējas iegādāties modernu tehniku.

Artis: Pateicoties jaunai teknikai, aug darba ražīgums, samazinās lauksaimnieciskās darbības izmaksas.

Jūs esat apmierināti ar dzīvi šobrīd?

Raitis: Nežēlojamies — mums ir savs laiks, lai atpūstos un izklaidētos, bet ja raujam-tad raujam. Smaida...!

Artis: Ikdienā strādājam plecu pie pleca, tāpēc mūsu darbi rit raiti un bieži vien varam viens pie otra griezties pēc padoma, kas un kā būtu labāk.

Vai būt lauksaimniekam ir stilīgi?

Artis: Kāpēc ne. Protams!

Kāpēc?

Raitis: Tāpēc, ka tā ir! Tu pats sev esi saimnieks, tu neesi ne no viena atkarīgs. Tu pats izdomāsi ko un kā darīt attiecīgajā situācijā un pieņem pareizu lēmumu pats.

Artis: Jo tā ir tava sirdslieta, tavs darbs.

Kā ir ar ģimeņu sarunām jums?

Raitis: Mēs mājās vienmēr runājām, visu kopīgi apspriežam. Mamma vienmēr zina, kur mēs esam, ko mēs darām. Katram ir sava loma. Arī strādājot uz lauka, katram ir savi pienākumi — tētis mums ir sagādnieks, piegādā detaļas, degvielu. Mamma un māsa rūpējas par garšīgām ēdienreizēm

Tad jau iznāk, ka bērna nākotni ļoti ietekmē tas, kāda ir ģimene.

Raitis: Protams. Saka, ka sieva ir jāmeklē tāda, kāda ir mamma. Vienmēr viss ir sagatavots un sarūpēts. Mūsu vecāki ir piemērs mums.

Artis: Ģimenē mācītais ir pamats visai mūsu dzīvei. Mājas ir vieta, kur tu vienmēr būsi sagaidīts, uzklausīts un vajadzīgs.

Cik jauki, ka jūs viens par otru tā rūpējaties!

Artis: Nezinu caur smaidu vajag...

Raitis: Sarunās mums ir daudz joku, citreiz viens otram ko dzēlīgāku arī pasākām, bet tas nav nekāds apvainojums, tā ir tāda labsirdīga pazobošanās.

Šobrīd ir iegājies daudz runāt par dažādām problēmām. Grūti noticēt, ka jums nav nekādu problēmu...

Artis: Nav jau tā ka nav nekādu problēmu. Šoruden satrauca sliktie laika apstākļi, kas apgrūtināja labības novākšanu un uz labām ražām nemaz nebija ko cerēt, un tas protams atsaucās uz ieņēmumiem, bet tehnika ir iegādāta un jānorēķinās ar kredītsaistībām.

Raitis. Vislielāko problēmu šogad radīja zemās piena iepirkuma cenas, tāpat arī lopbarības kvalitāti iespaidoja sliktie laika apstākļi.

Kādus svētkus svinat kopā ar ģimeni?

Artis: Kā jau ierasti, tās ir dzimšanas dienas, vārda dienas, Māmiņu diena, Lieldienas un vismīļākie svētki Ziemassvētki un jaunā gada sagaidāšana.

Raitis: Ar radiem parasti tiekamies kapusvētkos un lielākās jubilejās. Pavasarī vecvecākiem bija 80. gadu jubileja, kura sapulcināja lielo radu saimi.

Ar studiju biedriem tiekaties?

Raitis: Mēs parasti internetā sazināties vai ar īsziņām.

Raitis: Varbūt ziemā sanāks satikties, kad darba būs mazliet mazāk. Sarunāsim, kurš paliks mājās strādāt, kurš brauks atpūsties. Gribētu jau vecākus uz kādu ceļojumu aizsūtīt.

Artis: Pa skaisto Latviju.

Raitis: Kaut, lai uz vienu dienu aizbrauc, mēs jau darbus mājās padarītu, par to mēs neuztraucamies. Gan jau ar laiku...

Malači jūs esat!

Raitis: Cenšamies...smaida!

Artis: Par to jāpasakās vecākiem, kuri veltīja daudz laika mūsu audzināšanai, skološanai, kuri iemācīja būt par labiem cilvēkiem.

Raitis: Protams, ir dienas, kad viss nav skaisti – kaut kas salūzt, vai nevar paspēt visu izdarīt kā bijis iepļānots. Bet nenotiek nekas tam, kas neko nedara.

Artis: Manuprāt, pats galvenais ir, lai veselība turētos laba gan sev, gan vecākiem, vecvecākiem un draugiem.

Raitis: Draugi mums ir neatsverami palīgi, lai cik aizņemti būtu paši, vienmēr steidzas palīgā. Nav tādas dienas, kad mēs ar viņiem nesazvanītos.

Artis. Kā saka nevar jau visu laiku tikai strādāt, jo laukos darbi nekad nav padarāmi...Darba aizņemtības dēļ esmu pametis tautiskās dejas, kur abi ar māsu dejojām...nedaudz žēl !

Lieliski, ka ir tādi labi kaimiņi un draugi!

Raitis: Esi pats labs un arī visi pārējie būs labi-tāds ir mūsu moto! Prieks par kaimiņu zēniem, ar kuriem jau esam draugi no bērnības, mūsu intereses par lauksaimniecības jautājumiem ir līdzīgas.

Ir mums arī tā saucamie sirdsdraugi, arī viņi tāpat kā mēs ir jaunie lauksaimnieki, mums ir daudz par ko diskutēt. Kopa ballējam, braucam uz kino, dažādiem pasākumiem. Tā uzlādējam sevi un ir stimuls strādāt...smejas!

Tuvojas valsts svētki, ko jūs gribētu novēlēt Latvijai, novadam un katram Latvijas iedzīvotājam?

Artis: Nekad neapstāties pie sasniegtā, tiekties uz jauniem mērķiem, meklēt jaunas izaugsmes iespējas, censties jebkuru darbu paveikt pēc labākās sirdsapziņas. Man ir liels gods dzīvot Vārkavas novadā, Latvijā. Šeit ir manas mājas, šeit man ir dot iespēja dzīvot, strādāt, pilnveidoties.

Raitis: Lai dzīvo Latvija, lai dzīvo Vārkavas novads un visi darbīgie ļaudis tajā! Lai līgojas labības lauki, veidojas stipras ģimenes, lai ir darbs, miers un maize.

Sagatavoja: Dagnija Dudarjonoka